

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2417,Spotkanie-dyrektora-lodzkiego-oddzialu-Instytutu-Pamieci-Narodowej-z-mlodzieza-O.html>
09.04.2026, 01:26

Spotkanie dyrektora łódzkiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej z młodzieżą - Opoczno, 8 września 2008 r.

W dniu 8 września br. odbyła się wizyta Marka Drużki, dyrektora łódzkiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej oraz prof. dr. hab. Albina Głowackiego, przewodniczącego Rady Programowej Klubów Historycznych im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w okręgu łódzkim w Opocznie.

Najpierw, o godz. 11.00, spotkali się w Muzeum Regionalnym w Opocznie (Pl. Zamkowy 1) z 40-osobową grupą uczniów klas maturalnych z trzech opoczyńskich liceów ogólnokształcących (Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Stanisława Staszica, Zespół Szkół Prywatnych i Zespół Szkół Samorządowych nr 1) i nauczycielami historii. Kustosz dypl. dr Jan Łuczkowski (dyrektor Muzeum) powitał zaproszonych gości, a także przybyłych Krzysztofa Nawrockiego (Przewodniczący Rady Powiatu i dyrektor Gimnazjum w Żarnowie k. Opoczna) i Włodzimierza Koperkiewicza (opiekun miejsc pamięci narodowej, społeczny opiekun zabytków, miłośnik historii i etnografii Ziemi Opoczyńskiej). Zapoznano zebranych z rolą Muzeum w przekazywaniu młodzieży historii regionu poprzez liczne publikacje i wystawy. Podkreślono długoletnią współpracę z oddziałem łódzkim Instytutu Pamięci Narodowej. Podziękowano za bardzo poczytne „Biuletyny IPN”. Serdecznie podziękowano za możliwość ekspozycji wystawy o gen. Fieldorfie, która już 2 września przyciągnęła dużą grupę młodzieży. Wystawa „Gen. A. E. Fieldorf »Nil« - żołnierz niezłomny. W 55. rocznicę śmierci”, autorstwa Marii Fieldorf i Leszka Zachuty z Krakowa, prezentowana była w muzeum w dniach 7 sierpnia - 14 września 2008 r. W związku z wystawą prof. Głowacki wygłosił wykład „Generał August Emil Fieldorf - wzorzec osobowy”. Wywołał on duże zainteresowanie młodzieży, która pytała m.in. o to, dlaczego Anglicy nie chcą wydać Heleny Wolińskiej, dlaczego nie przygotowano jej procesu zaocznego, dlaczego uczestnicy zbrodniczych działań z lat 40. i 50. mają w dalszym ciągu wysokie emerytury, a także kto i dlaczego zarzucił w procesie gen. Fieldorfa, że wydał rozkaz rozstrzelania posterunków sowieckich.

Następnie, o godz. 13.00, dyrektor M. Drużka i prof. A. Głowacki udali się do Liceum Ogólnokształcącego nr I im. Stefana Żeromskiego (ul. S. Żeromskiego 3), gdzie spotkali się ze 120-osobową grupą uczniów klas trzecich z trzech miejscowych liceów ogólnokształcących (w spotkaniu wzięło również udział siedmiu nauczycieli historii wraz z Małgorzatą Mróz-Dudą, dyrektor ZSO w Opocznie, a także K. Nawrocki). Dyrektor M. Drużka przedstawił młodzieży cele i zadania Instytutu Pamięci Narodowej, prof. A. Głowacki przedstawił natomiast wykład „Gen. August Emil Fieldorf »Nil« - życie i działalność”. Specjalnym gościem spotkania był gen. bryg. Stanisław Burza-Karliński, który

zaprezentował wystąpienie pt. „Moje życie w Armii Krajowej”.

**Gen. bryg. August Emil Fieldorf „Nil”
(20.03.1895 - 24.02.1953)**

Krótkie życie Augusta E. Fieldorfa jest wymowną ilustracją polskiego patriotyzmu, symbolem godności i wiary w suwerenną, wolną Polskę. Urodził się w Krakowie 20.03.1895 r. w rodzinie maszynisty kolejowego. Mając 17 lat został członkiem Związku Strzeleckiego. W latach próby dziejowej sprostał wyzwaniom: już 6.08.1914 r. zgłosił się do formowanych oddziałów Józefa Piłsudskiego, a następnie brał udział niemal we wszystkich bojach I Brygady Legionów Polskich. Po kryzysie przysięgowym wcielony do armii austro-węgierskiej i posłany na front włoski. We wrześniu 1918 r. otrzymał urlop i już nie wrócił do Tyrolu. W rodzinnym Krakowie zaangażował się w działalność POW. Uczestniczył w zmaganiach o odrodzenie Rzeczypospolitej i w bojach o jej granice. Rozbrajał Austriaków, walczył z Ukraińcami o Przemyśl i Lwów, a potem z bolszewikami o Wilno i Dyneburg. W końcu 1919 r. został oficerem zawodowym. Jako dowódca był ceniony i lubiany przez podkomendnych. W 1935 r. przeniesiono go z elitarniej 1. Dywizji Piechoty Legionów do KOP na Wileńszczyźnie. Trzy lata później powierzono mu dowodzenie 51. Pułkiem Strzelców Kresowych w Brzeżanach. W dramatycznych dniach września 1939 r. walczył w ramach 12. Tarnopolskiej DP. Wobec ogromnych strat polecił swym żołnierzom przebijać się na wschód. Sam dotarł do Krakowa, a stamtąd przez Słowację i Węgry do Francji, gdzie gen. Władysław Sikorski tworzył Wojsko Polskie. Po kursie dla oficerów sztabowych przygotowywał się do przetrwania do Kraju. Został pierwszym emisariuszem Naczelnego Wodza i Rządu RP na uchodźstwie. Do Warszawy dotarł we wrześniu 1940 r. W konspiracji wykonywał różne misje i zadania. Od jesieni 1941 r. do sierpnia 1942 r. był komendantem Obszaru II Białostockiego ZWZ (AK). Następnie dowodził nową, elitarną organizacją bojową: Kierownictwo Dywersji „Kedyw” KG AK. W II połowie 1943 r. tworzył głęboko zakonspirowaną kadrową organizację ideowo-społeczno-wojskową „Niepodległość” (kryptonim NIE). 28.09.1944 r. awansowany na generała brygady. 7.03.1945 r. został przypadkowo zatrzymany przez NKWD w Milanówku. Ukrywał się wówczas pod nazwiskiem Walenty Gdanicki. Przez prawie 20 miesięcy był więziony w łagrach sowieckich. Do kraju wrócił 26.10.1947 r. Mimo zagrożenia nie uciekł za granicę. W lutym 1948 r. na obietnicę amnestii ujawnił się w Łodzi. 10.11.1950 r. został aresztowany. W wyniku zbrodniczego procesu przed Sądem Wojewódzkim dla m. st. Warszawy skazany na karę śmierci w dn. 16.04.1952 r. Wyrok został utrzymany przez Sekcję Tajną Sądu Najwyższego. Nie prosił o ułaskawienie. Honor i godność stawiał wyżej niż życie! Wyrok wykonano w więzieniu mokotowskim 24.02.1953 r. Człowiek wielkich zasług, niezwykłej odwagi, szlachetny i prawy żołnierz niepodległości złożył ofiarę życia na ołtarzu Ojczyzny.

prof. dr hab. Albin Głowacki
przewodniczący Rady Programowej Klubów Historycznych
im. gen. S. Roweckiego „Grota” w okręgu łódzkim

